

Eitt lógvatak fyri framtíðar samvinnu millum Føroyar og Bretland. Anfinn Kallsberg, løgmaður og Antony Lloyd, varauktanríkisráðharrri

– Vit mugu samvinna um ein ektaðan umhvørvispolitikk

– Verða fleiri fundir gjørdir á leiðunum báðumegin markið, so at eitt serstakt oljuøki tekur seg upp her, verður nógv at samarbeiða um millum Føroyar og Bretland, bæði á vinnustigi og á myndugleikastigi segði løgmaður m.a. í røðu við borðhaldið fyri útlendsku gestunum. Hann vísti á, at í Føroyum liva vit av tí, sum í havinum livir. – Tí eru vit serliga viðkvømt fyri dálking av havinum. Vit hava tí áhuga fyri samvinnu um ein ektaðan umhvørvispolitikk, ið byrgir fyri teimum veruligu vandunum, ið hótta lívið í havinum, og sum fremur eina burðardyggja nýtslu av tí livandi tilfeinginum í havinum

Jan Müller
Jens K Vang

Týsdagurin tann 18. mai feruttan iva at verða roknaður sum ein søguligur dagur í Føroya søgu. Fyri landsstýrið, lögtingið, tey mongu, sum hava arbeitt við at fáa eina semju um mark til Bretlands og fyri starvsfólkið í Tinganesi var hetta ein stórir dagur. Fyri fyrstu ferð nakrantíð hevur ein bretska úttanríkisráðharrin (vara) vitjað í Føroyum. Og henda dagin vórðu so eisini nýggju móttøkuhølini í Tinganesi tikin í brúk. Neyvan taka vit munin ov fullan, um vit siga, at hesin dagurin var ein góð byrjan – eisini fyri nýggja lógmannskrivaran, John Rajani, sum stóð fyri samskipanini av tiltakinum.

Eftir undirskrivingina av avtaluni varð borðhald í Hotel Hafnia.

Vit prenta her røðuna, sum Anfinn Kallsberg, lög-

maður helt fyri bretska, donsku og føroysku gestunum við borðhaldið á Hafnia eftir at marknaavtalan varð undirskrivað í Tinganesi:

–Háttvirdu ráðharrar, góðu gestir,

Tað er mær ein gleði og ein heiður sum Føroya lögmaður at bjóða tykkum vælkomnin til hetta borðhald, har vit hátíðarhalda, at vit fyri løtu síðan hava undirritað sáttmála millum Føroyar og Danmark øðrumegin og Bretland hinumegin um markið á havleiðunum millum Føroya og Bretlands.

Ein serstøk heilsan til tykkara, ið eru komin ferðandi útaneftir, serliga Harra Niels Helveg Petersen, úttanríkisráðharrin Danska ríkisins, og Harra Tony Lloyd, varauktanríkisráðharrin Bretlands. Vit vita væl, at tit hava nógv um at vera, og at tykkara kalendari er sera

tepur. Tit ferðast í heilum úttanlands at víðgera dagsins millumlandakreppur, sum ofta eru torførar at handfara. Tí unni eg tykkum væl, at tit kunnu koma higar til henda friðarliga blett á heimskortinum fyri persónliga at vátta, at stríðsmál millum lond, eisini um so viðkom evni sum mark, kunnu loysast við samráðingum.

Mong ár liðin

21 ár eru liðin síðan fyrsta fund millum samráðingarnavndir hjá portunum. Hetta seinasta samráðingarfarið hevur vart 9 ár.

Løgmennt og ráðharrar eru komin og farnir í hesum tíðarskeiði; tað landsstýrið eg standi á odda fyri, hevði sin fyrsta arbeiðsdag fyri ári síðan í dag. Somuleiðis eru summi av samráðingarfólkunum farnir burtúr, men nøkur av teimum eru kortini tey

somu.

Vit politikkarar á báðum síðum hava sett politisku karmarnar. Innanfyri teir hava samráðingarfólkini við stórum treysti og hegri roynt at finna gongdar leiðir, hóast tað óivað mangan hevur sæð rættiliga ómøguligt út.

Tit samráðingarfólk frá báðum síðum, føroysk, donsk og bretska. Eg unni tykkum væl hetta høvið at kunna sita her og njóta kensluna av at hava lokið eitt vala verk.

Eisini onnur, ið eru her til staðar, politikkarar, ið hava verið við til at mynda gongdina hesi árin, embætisfólk og onnur, ið hava havt við málið at gera – ongin nevndur, ongin gloymdur – eru vælkomnin higar at fegnast um, at vit hava gjørt semju um mark-ið.

Føroyar og Bretland í

søguligum baksýni

Hetta er eitt náttúrligt høvi at hyggja at viðurskiptunum millum Føroya og Bretlands ígjøgnum tíðirnar, serliga um tað, ið hevur við havið at gera.

Sum grannar og sum lond við áhuga fyri havinum, hava vit bæði havt samvinnu og stríð.

Tá ið Christian Pløyen, amtmaður, í 1839 fór á kanningarferð saman við framburðshugaðum føroyingum, fór hann til Bretlands, og serliga til Hettlands.

Tá Føroyingar fyri meira enn hundrað árum síðan fóru undir havfiskiskap, var tað við skipum, teir keyptu úr Bretlandi. Eisini hava føroyskir fiskimenn siglt við bretska skipum.

Bretland hevur verið og er framvegis ein týðandi marknaður fyri føroyskan fisk. Hinvegin hava fiskimenn okkara kappast um

tey somu fiskimiðini; og í fiskimarkspolitikki hava føroyingar og bretska ikki altíð drigið somu línu.

Í gomlum dögum, tá ið skotar og onglendingar sum fiskivinnutjóðir stóðu nógv fremri enn føroyingar, uppfataðu føroyingar teirra fiskiskap undir Føroyum sum eina höttan.

Gomlu norska/donsku kongarnir royndu at upphalda fullveldi yvir høvunum her um leið, og at verja føroyingar ímóti ágangi frá fremmandum skipum. Diplomatskt samskipti var um slíkar spurningar millum norska/danska kongin og bæði enskar og skotskar kongar. Dømi er eisini um skotskan kong, ið skriver Føroya lögtingi bræv um loyvi hjá skotskum fiskimonnum at fiska undir Føroyum.

Í 1901 avtaladu danska og bretska stjórnin, at fiskimarkið rundan um Føroya og Ísland skuldi vera 3 fjórðingar. Sáttmálin munandi litið til at verja føroyska útróðurin ímóti teimum munadyggju bretska trolarunum, sum í mong ártíggju veiddu meginpartin av tí, sum fiskað varð á føroyska landgrunninum.

Í tí gongd móti víðari fiskimarki, sum tók dik á seg fyri fimti árum síðan, vóru vit oftast í hvør sínum parti. Vit føroyingar, eins og onnur lond og landøki her í norðara Atlantshavi, ið bert høvdu fiskin á at lita, royndu at tryggja okkum ræðið á okkara fiskigrunninum.

Í 1977 finga bæði londini 200 fjórðinga fiskimark, og